

Tekst 3

Eindelijk gebeurt er iets in het boekenvak

(1) Onlangs beschreef verslaggever Wilco Dekker de stand van zaken in het boekenvak [tekst 2]. Het is een zwartgallig stuk. Ook literair agent Paul Sebes maakt zich grote zorgen: er wordt bezuinigd, uitgeverij kunnen niet meer twee keer per jaar naar New York, de aanbiedingscatalogi worden dunner, er worden minder debutanten uitgegeven, de voor- schotten slinken en *last but not least*: de omzetten dalen en boek- winkels moeten sluiten. Ik zou er als uitgever een forse winterdip van kunnen krijgen, maar vreemd genoeg ziet mijn wereld er heel anders uit. Al deze ontwikkelingen zijn weliswaar gaande, maar de vraag is: hoe erg is dat?

(2) Laten we eerst eens naar de cijfers kijken. Vorig jaar is in de hele detailhandel de omzet met zo'n 6 procent gedaald ten opzichte van 2011. De boekenverkoop daalde 7,5 procent. De boekenmarkt doet het dus slechter dan de rest van de detailhandel.

(3) De meest genoemde bedreigin- gen, ook in het stuk van Dekker, zijn de digitalisering, de ontleding en de bestselleritis: het verschijnsel dat het meeste geld wordt verdiend met een paar boeken waar er heel veel van worden verkocht, terwijl aan al die andere geen droog brood wordt verdiend. Ook hier verschil ik graag met hem van mening.

(4) Digitalisering is volgens mij eerder verkoopbevorderend dan

nadelig. Uit onderzoeken blijkt dat mensen die e-books op hun iPhone of iPad hebben staan, meer lezen dan anderen. Tijd die ze doelloos doorbrengen op perrons of bij de tandarts wordt nu gebruikt om te lezen. Bovendien zijn e-books iets goedkoper en worden ze regelmatig gebruikt om te zien of een titel bevalt, waarna alsnog de papieren versie van het boek wordt aange- schaft. In Amerika lijken e-books daarnaast eerder de redding van het boekenvak dan de ondergang. In Nederland zijn we nog niet zo ver: de digitale omzet is een fractie van de papieren. Een boekhandel als Atheneum in Amsterdam, die erg actief is op dat gebied, heeft een digitaal omzetaandeel van circa 0,007 procent. Ook als dat meer wordt, is het e-book een versprei- dingsmiddel, net als een paperback of een luisterboek. Het maakt voor mij niets uit in welke vorm mensen boeken lezen, als ze maar lezen.

(5) Dan het tweede onheil: de ontleding. Ook dat is al decennia een spookfenomeen. Tot mijn grote vreugde zie ik iets heel anders: op feestjes en bij literaire bijeenkom- sten als 'Kalf', van onze uitgeverij, kom ik grote groepen jonge lezers tegen bij wie literatuur helemaal in is. Als ik me de jonge, ambitieuze schrijvers uit ons fonds voor ogen haal, word ik steeds optimistischer over de toekomst.

(6) Tot slot de bestselleritis. Ook daar is volgens mij niets nieuws

onder de zon. De ontwikkeling dat een klein aantal boeken een steeds groter deel van de markt inneemt, is al heel lang gaande. Het proces versterkt zichzelf en het is waar dat maar een klein aantal auteurs daarvan profiteert. Het is echter niet de dood in de pot. Uitgevers zullen altijd op zoek zijn en dus zullen ze altijd nieuwe dingen blijven zoeken en uitproberen. Daarnaast zijn uitgevers over het algemeen mensen die een grote liefde hebben voor boeken, ook al is de karikatuur van de uitgever die alleen op de centen let veel populairder. Iedere goede uitgever geeft die boeken uit waar zijn boekenhart sneller van gaat kloppen, ook als er maar een klein publiek voor is. Een uitgever die zegt dat er geen markt is voor een boek, zegt eigenlijk: het is een knap boek waarvoor ik niet direct een publiek zie, maar omdat ik er niet verliefd op werd, ga ik dat publiek ook niet zoeken. Voor een boek waar hij wel verliefd op wordt, zal hij door roeien en ruiten gaan. (7) Het is niet zo dat ik denk dat er niks aan de hand is in ons vak.

Integendeel, ik denk dat er heel veel aan de hand is. De werkelijkheid is alleen zoveel interessanter dan het gesomber in het stuk van Wilco Dekker. De werkelijkheid is dat we niet weten in welke ontwikkeling we nu precies zitten en dat we stap voor stap kunnen uitzoeken hoe we het toekomstige boekenvak mogen vormgeven. Wat wordt de rol van de boekwinkel, wat die van onlineverkoop? Wat voor mogelijkheden biedt de digitalisering aan schrijvers, redacteuren, ontwerpers en marketeers? Wat kunnen we met de rechtstreekse band tussen schrijvers en boekenkopers of met een fenomeen als metadata? (8) Eindelijk gebeurt er weer eens iets. Eindelijk mogen we ons vak weer eens opnieuw uitvinden. Sterker: we worden ertoe gedwongen. De laatste vijftig jaar is er nauwelijks iets veranderd in het boekenvak en nu, nu opeens ligt er een heel nieuw speelveld open. Ik beschouw het als een groot voorrecht in deze tijd uitgever te zijn. *Never waste a good crisis*¹⁾.

naar: Mizzi van der Pluijm, de Volkskrant, 26 januari 2013

Mizzi van der Pluijm is directeur-uitgever van een literaire uitgeverij voor fictie en non-fictie.

noot 1 *Never waste a good crisis*: verspil nooit een goede crisis

Tekst 3 Eindelijk gebeurt er iets in het boekenvak

- 6p 21 Vat de alinea's 3 tot en met 6 van tekst 3 samen.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 60 woorden.
- 1p 22 Wat is de belangrijkste functie van de alinea's 4 tot en met 6 ten opzichte van alinea 3?
- A constatering
 - B nuancering
 - C vergelijking
 - D weerlegging

'Tot mijn grote vreugde zie ik iets heel anders: op feestjes en bij literaire bijeenkomsten als "Kalf", van onze uitgeverij, kom ik grote groepen jonge lezers tegen bij wie literatuur helemaal in is.' (regels 69-75)
Een kritisch lezer zou kunnen wijzen op het gebruik van een drogreden in bovenstaand citaat.

- 1p 23 Om welk type drogreden gaat het?
een
- A cirkelredenering
 - B onjuiste oorzaak-gevolgrelatie
 - C overhaaste generalisatie
 - D verkeerde vergelijking

'Digitalisering is volgens mij eerder verkoopbevorderend dan nadelig.'
(regels 39-41)

- 2p 24 In het vervolg van alinea 4 staan drie zinnen die de belangrijkste argumentatie bij dit standpunt bevatten.
Citeer die drie zinnen.

'Integendeel' (regel 111)
Dit woord duidt op een tegenstelling.

- 1p 25 Welke tegenstelling wordt hier bedoeld?
de tegenstelling tussen
- A de boekenverkoop in boekhandels en de online boekenverkoop
 - B de werkelijkheid van de journalistiek en die van de boekenbranche
 - C het verleden en de toekomst in de wereld van de uitgevers
 - D pessimisme en optimisme inzake de toekomst van het boekenvak

- 'nu opeens ligt er een heel nieuw speelveld open.' (regels 135-136)
- 1p 26 Wat wordt bedoeld met dat nieuwe speelveld?
- A de aanpak van de boekencrisis
 - B de ontwikkeling van het e-book
 - C de veranderingen in het boekenvak
 - D de verkoop van boeken op internet

In alinea 1 wordt de vraag gesteld hoe erg de ontwikkelingen in de boekenbranche zijn.

- 1p 27 Welke toekomstvisie wordt in de tekst gegeven als antwoord op deze vraag?
- Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 20 woorden.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.